

Sedm otazníků na lano...

Kdepak, naši horolezci nedají na tajemné hlasy ze zábrobí, astrální záhady je nevzrušují. Jsou to lidé střízliví, přísně realističtí, jak to ko-
nečně jejich sport žádá. Škoda. Kdyby měli alespoň trochu respektu před Velkým Neznámým, přestali by se na chvíli učit perská slovíčka a místo toho by poprosili karty, aby jim odkryly budoucnost a odpověděly těsně před jejich odjezdem do Afghánistánu:

■ Co uvidí?

Kábul, hlavní město Afghánského království. Pravý orient. Široké třídy, krásně vyasfaltované a od nich odbočují uličky bez dláždění a bez chodníků. Některé z nich lemují krámky, jeden těsně vedle druhého. Bazar je přesně takový, jak si jej Středoevropan představuje. Celá obchodní místnost je vlastně výkladní skříň beze skla, kupující stojí venku, dovnitř by se nevešel. Tam je místo jen pro miniaturní kobereček, na něm sedí obchodník a kolem se vrší zboží v nepřeledném sortimentu. Samozřejmě se smlouvá, dlouho a urputně — první v koránu se praví, že při každém obchodu se mají oba partneři zapotit.

■ Co uslyší?

Ráno skřípavé a vrzavé steny, jako když stará pumpa prosí o namazání. Pak zjistí, že je to jen osel. Slabikáře podvádějí, když předstírají, že toto zvíře říká I — Á. — Na bazaru se ozve za zády ve-
celý cívokot — ale to nejede kurát Katz zaopatřovat nemocné. Tak na sebe upozorňuje gadi, lehký dvoukolevý vozík tažený koníkem. Každého, kdo nechce jet autobusem nebo taxíkem, doveze za pár afgání, kam si poručí. A večer je mulla zpěvavě pozve, aby vzdal díky Allahovi za prožitý den.

■ Co se dovědí?

Ze škorpión, postrach nalvních

cizinců, není tak nebezpečný, jak vypravují legendy. Je to tvor do-
cela pohledný, podobá se malé ještěrce nebo ráčku. Žije hlavně ve starých domech v různých skvích a vylézá v době největších veder. Jeho kousnutí je jedovaté, ale málokdy smrtelné. Záludnější je zambur-gau, velká divoká vosa. Sedá na zdechliny a roznáší z nich v žihadle prudký jed. Domorodci se jí právem bojí víc než všelijakých písečných zmijí a jiného ná-
řadu.

■ O čem nevědí?

Ze existuje spolehlivá ochrana proti takovému nepřijemnostem. Malíčkému Afghánkovi uplete maminka copánek, na jeho konec uváže hadřík a do něho zašije lístek, na nějž mulla napsal za příslušný honorář síru z koránu. Až synek povyroste, koupí si na bazaru stříbrné pouzderko, uloží tam cen-
ný papír a vezdeže do turbanu nebo přípevní řemínkem nad levý loket. Svátá slova jej bezpečně uchrání před jakýmkoliv protivens-
tvím. Ovšem, musí to být pravověrný muslim. A tak se budou muset naši horolezci poohlédnout po něčem jiném. Třeba si někdo z nich přišpendlí na spacák plyšového medvídka, jako to dělá jejich slavný kolega Ital Bonatti.

■ Po čem budou šlapat?

Po kamení, kobercích, mramoru. Po kamení nejen proto, že je to jejich řemeslo, ale protože v Afghánistánu téměř nic jiného není. Zvláště v létě, po sklizni, je zeleň jen kolem řek a v horách tam, kde pramení a stéká voda. V jiho-
východní provincii je trochu lesů a jinak je to kámen na kameni, mezitím trochu hlíny, zkrátka suchopár. Mají to na svědomí nesčetná stáda ovcí a koz. Spasou kde co a svými kopytky udupají každý zbytek vegetace. Proto je i málo dřeva a je tak drahé, že by to byl luxus dávat ho v bytech na podlahy. Na tu stačí perské koberce vyráběné po domácku na vesnicích. Terasy, koupelny ■

KÁBULSKÁ HLAVNÍ TRIDA. Te-
prve sedmý rok smějí afgán-
ské ženy ukázat veřejně svou
tvář. Předtím se směly objevit
na ulici jen zahalené od hlavy
k patě v čadari. Některé
z nich udržují tento zvyk do-
nes, jak ukazuje snímek Mi-
lana Funka (obr. vlevo). —
BAZAR V IŠTALIFU. Toto
afgánské městečko je známé
výrobou keramiky.

Foto: Černíková

chodby se dláždí různobarevným
mramorem. Je ho tu dost a je to
ten nejlevnější materiál.

■ Co je nemine?

Cajchány. V Afghánistánu se
káva nepije. Zato čaj se podává
všude, po každém jídle, při každé
příležitosti. Cajchány jsou ve mäs-
tech, podél silnic, v každé ves-
nici. Hlavně venku je to většinou
jediné společenské středisko. Schá-
zejí se tam muži v turbanech, sedí
se zkříženými nohama na kober-
cích, popíjejí čaj, debatují, žvýkají
tabák nebo kouří všichni společně
jednu vodní dýmku, poslouchají
rozhlas. V zemi, kde je velké pro-
cento ngramotných, je rádio pro
mnohé jediným zdrojem informací.

■ Co je čeká?

Dlouhá cesta z Kábulu na sever
po pestré škále silnic, od prvotří-
dní asfaltky, přes silnice s ostrými,
mnohdy opačně klopenými zatáčkami,
až po prašné cesty plné děr
a kamení, kde se dvě auta ne-
mohou vyhnout. A možná, že oni
zase budou čekat na nějaké to
razítko, povolení, zatoulaný balík,
opravu auta. Afghánci jsou lidé
klidní, je jim na hony vzdálen
ten nervózní, uspěchaný rytmus,
jakým jsou zvyklí žít Evropané.
Innš Allah — je to v rukou Nej-
vyššího, všechno bude, jen co jemu
se zlíbí...

OLGA ČERNÍKOVÁ

AFGHÁN

* Rozloha: asi 650 000 km², tj. pět-
krát větší než ČSSR. Hornatá země sou-
sedí na severu se SSSR, na severovýchodě s ČLR, na východě a jihovýchodě s Pákistánem, na západě s Iránem.

* Obyvatelstvo: téměř 14 miliónů. Skládá se asi z dvaceti národnostních skupin, nejpočetnější jsou Afghánci a Paštúni, odhaduje se na dva milióny kočovníků — nomádů. Úřední jazyky jsou farsí (perština) a paštú.

* Státní zřízení: konstituční monar-
chie. V čele stojí král-padišáh s roz-
sáhlou pravomocí. Je volen na doživotí,
podle ústavy to musí být sunitský mus-
lim. Od roku 1933 je afghánským krá-
lem Mohammad Zahir Šah, narozený
15. 10. 1914. Dvoukomorový parlament
se skládá z poslanecké sněmovny (volí
se na tři roky) a ze senátu (členy jme-
nuje král na doživotí). V zemi nejsou
žádné politické strany ani odborové or-
ganizace.

* Hlavní město: Kábul, leží v široké
kotlině asi 1800 m nad mořem. Má ko-
lem 310 000 obyvatel.

* Hospodářství: asi 85 % obyvatel-
stva se žije zemědělstvím. Obdělávané
půdy je kolem 2 miliónů ha, z toho po-
lovina je uměle zavlažována. Asi 70 %
zemědělské půdy je v rukou statkářů a
církve. Pěstuje se hodné ovci, i kara-
kulových na výrobu perziánu. Průmysl
se rozvíjí teprve v posledních letech.

* Doprava: v zemi není železnice.
Všechno se dopravuje nákladními auty.
Kábul a několik větších měst je spoje-
no leteckými linkami. Stále se ještě
uplatňují velbloudí karavany.

